

ด่วนที่สุด

ที่ สธ ๐๔๒๐/ ๑ ๘๕

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคกรณีพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการควบคุมโรคกรณีพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา

สืบเนื่องจากการที่องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การพบผู้ป่วยเด็กที่มีศีรษะเล็ก และผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางระบบประสาทเป็นกลุ่มก้อนในประเทศบราซิลเป็นภาวะฉุกเฉิน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมควบคุมโรคได้จัดทำมาตรการควบคุมโรคกรณีพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา เสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น

ในการนี้ กระทรวงสาธารณสุข ขอส่งมาตรการควบคุมโรคกรณีพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา เพื่อทราบและปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือและถือปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ต่อไปด้วย
จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ อรรถศิลป์)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข รักษาการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค

สำนักโรคระบาดวิทยา

โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๑๗๕๐

โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๑๗๘๔

มาตรการควบคุมโรคกรณีพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา

กรณีที่ระบบเฝ้าระวังสามารถตรวจพบผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสซิกาในพื้นที่ ให้พื้นที่ ดำเนินการควบคุมโรค โดยอาศัยแนวทางการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสซิกา ดังนี้

1. ให้จังหวัด activate ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operations Center, EOC) และให้
 - 1.1 นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้ที่นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดมอบหมายเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - 1.2 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบภารกิจต่างๆ ตามแนวทางที่กรมควบคุมโรคกำหนด
 - 1.3 Surge staffs: ผู้บัญชาการเหตุการณ์จะต้องกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินอย่างเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติการตามภารกิจให้เสร็จสิ้นได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจมีความจำเป็นที่จะต้องดึงกำลังคนจากพื้นที่ใกล้เคียง หรือหน่วยงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการโดยตรงมาร่วมปฏิบัติการ เนื่องจากการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเน้นการจัดการตามภารกิจให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด
 - 1.4 ให้จัดตั้งทีมตระหนักรู้สถานการณ์ทำหน้าที่จัดการข้อมูลและประเมินสถานการณ์อย่างทันเวลาและต่อเนื่อง และต้องทำงานประสานกับทีมตระหนักรู้สถานการณ์ส่วนกลางด้วย
2. ให้จังหวัดกำหนดเป้าหมายของปฏิบัติการดังนี้
 - ดำเนินการควบคุมโรคให้ได้ใน 14 วัน นั่นคือ เมื่อนับไป 14 วันหลังพบผู้ป่วยที่ได้รับรายงานรายแรก จะต้องไม่พบผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มเติม
 - ในพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรคจะต้องมีค่า HI/CI เป็นศูนย์ใน 5 วัน
3. กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการโดยทันที มีดังนี้
 - 3.1 ดำเนินการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในสถานพยาบาล (passive search) โดยทำการทบทวนประวัติการพบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (PUI) ในโรงพยาบาลที่พบผู้ป่วยและในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอื่นๆ ใกล้เคียง (ทั้งรัฐ เอกชน และคลินิก) และค้นหาผู้ป่วยในชุมชน โรงเรียน หรือสถานที่ทำงาน (active search) รวมทั้งเก็บตัวอย่างส่งตรวจตามแนวทางของกรมควบคุมโรค
 - 3.2 แจ้งสถานพยาบาล (โรงพยาบาลรัฐ โรงพยาบาลเอกชน คลินิก) ในพื้นที่ให้เข้มงวดกับการรายงานผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสซิกามายังทีมตระหนักรู้สถานการณ์ของจังหวัดทันทีที่พบผู้ป่วย
 - 3.3 เมื่อพบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (PUI) ให้ทำการบันทึกประวัติผู้ป่วยทุกรายลงในฐานข้อมูลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา ของสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ที่ <http://www.boe.moph.go.th> และ 1) เลือก INTRANET 2) Log in Username/Password 3) เลือก INTRANET และ 4) เลือก Zika

3.4 กำหนดรัศมีไม่น้อยกว่า 100 เมตรรอบบ้านผู้ป่วยและสถานที่ที่ผู้ป่วยเดินทางไปทำกิจกรรม เช่น โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น เป็นพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค

3.4.1 ให้ดำเนินการกำจัดยุงในพื้นที่เป้าหมายตั้งแต่วันแรกที่พบผู้ป่วยสงสัย และให้ดำเนินการซ้ำในวันที่ 3, 7, 14, 21 และ 28 หลังการดำเนินการครั้งแรกโดยให้ดำเนินการกำจัดยุงทั้งในบ้านและนอกบ้านอย่างเคร่งครัด

3.4.2 ให้ดำเนินการสำรวจและกำจัดลูกน้ำยุงลายในบ้านทุกหลังและบริเวณโดยรอบในพื้นที่เป้าหมายตั้งแต่วันแรกที่พบผู้ป่วยสงสัย และในวันที่ 3, 7, 14, 21 และ 28 หลังการดำเนินการครั้งแรก

3.4.3 ระบุและกำหนดให้ผู้ที่อาศัยในพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรคทุกคนเป็นผู้สัมผัส และให้ดำเนินการติดตามอาการผู้สัมผัสทุกคนเป็นเวลาประมาณ 14 วัน

3.4.4 ให้แจกยาทากันยุงให้กับผู้สัมผัสทุกคนอย่างเพียงพอสำหรับการใช้ในการป้องกันยุงกัดเป็นเวลา 14 วัน และขอความร่วมมือให้ผู้ป่วยและผู้สัมผัสใช้ยาทากันยุงในระยะเวลาที่เฝ้าระวังติดตามอาการ

3.4.5 หากพบหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค ให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการป้องกันตัวเอง โดยเฉพาะการป้องกันยุงกัด การทายากันยุง และคอยติดตามเฝ้าระวังการติดเชื้ออย่างใกล้ชิดโดยการส่งปัสสาวะ และเลือดในหญิงตั้งครรภ์เพื่อตรวจหาการติดเชื้อทุก 14 วัน จนกว่าการระบาดในพื้นที่จะสงบลง

3.4.6 ในส่วนของหญิงตั้งครรภ์นอกเขตพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค ซึ่งอยู่ในอำเภอเดียวกัน ให้โรงพยาบาลประจำอำเภอ เก็บตัวอย่างปัสสาวะ และเลือด ในหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์รายใหม่ทุกราย ส่งตรวจหาการติดเชื้อเพียงหนึ่งครั้ง จนกว่าการระบาดในพื้นที่จะสงบลง

3.4.7 หากพบหญิงวัยเจริญพันธุ์ในพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่าหญิงวัยเจริญพันธุ์ตั้งครรภ์หรือไม่ โดยการซักประวัติ และหากจำเป็นให้ทำการตรวจการตั้งครรภ์

3.4.8 ดำเนินการกำจัดยุงและลูกน้ำในสถานที่สาธารณะสำคัญๆ เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล ที่อยู่ในหรือใกล้เคียง (นอก) พื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค

3.4.9 ขอความร่วมมือให้ผู้ป่วยและผู้สัมผัสในพื้นที่งดการเดินทางออกนอกพื้นที่ระดับตำบลเป็นการชั่วคราว

3.4.10 ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทำการอบรม และทบทวนขั้นตอนการพ้นสารเคมีเพื่อทำลายยุงและการกำจัดลูกน้ำให้กับทีมปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดด้วย

อนึ่ง การเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจหาการติดเชื้อไวรัสซิกาให้เป็นไปตามแนวทางที่สำนักโรคพยาธิได้กำหนดไว้ในแนวทางการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสซิกาแล้ว

4. กรณีที่พบหญิงตั้งครรภ์ยืนยันการติดเชื้อไวรัสซิกา ไม่ว่าจะเป็นการติดเชื้อที่มีอาการหรือไม่มีอาการ ให้ดำเนินการต่อไปนี้

4.1 จัดให้มีทีมสูติรีแพทย์และกุมารแพทย์ขึ้นมาจำนวนหนึ่งเพื่อดูแลหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อไวรัสซิกาและทารกที่จะคลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อไวรัสซิกาต่อไป

4.2 ให้ส่งต่อหญิงตั้งครรภ์เพื่อให้ได้รับการดูแลจากสูติรีแพทย์ที่จังหวัดได้กำหนดขึ้น

4.3 จัดให้มีทีมนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ของจังหวัด คอยให้คำปรึกษาให้กับหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อไวรัสซิกา เพื่อป้องกันภาวะซึมเศร้า และลดความวิตกกังวลในหญิงตั้งครรภ์

5. ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ติดตามข้อสั่งการและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสซิกาได้ที่เว็บไซต์ “ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน โรคติดเชื้อไวรัสซิกา” หรือที่ <http://zika.ddc.moph.go.th>

6. การติดตามสถานการณ์และมาตรการควบคุมโรคในพื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค ต้องติดตามข้อมูล ดังนี้

6.1 ข้อมูลพื้นฐานเมื่อเริ่มดำเนินการควบคุมโรค

- พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ไตบ้าง
- จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย
- จำนวนหญิงตั้งครรภ์ทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย
- Spot map บ้านที่พบผู้ป่วย

6.2 ข้อมูลผู้ป่วยเป็นรายวัน ได้แก่

- ผู้ป่วยสงสัยที่มารับการรักษาที่สถานพยาบาล
- ผู้ป่วยสงสัยที่ค้นหาได้เพิ่มเติมในชุมชน
- จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการส่งตัวอย่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- จำนวนผู้ป่วยยืนยันรายใหม่

6.3 ข้อมูลการดำเนินมาตรการควบคุมโรค ในวันที่ 0, 3, 7, 14, 21, 28 หลังจากพบผู้ป่วยรายแรกในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่

- จำนวน (ร้อยละ) ของหลังคาเรือนที่สามารถเข้าบ้านเพื่อดำเนินการกำจัดยุงพาหะและลูกน้ำยุงลายได้จากจำนวนหลังคาเรือนในพื้นที่เป้าหมาย
- CI บ้านที่พบผู้ป่วย
- HI และ CI ในพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด
- CI ในสถานที่สาธารณะสำคัญๆ เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล ที่อยู่ในหรือใกล้เคียง (นอก) พื้นที่เป้าหมายในการควบคุมโรค